

Č. j.: MPSV-2022/54802

Žádost o poskytnutí informace dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím – Ukrajina – důchody

Dotaz ze dne 28. 3. 2022

Odpověď

... dne 28. 3. 2022 bylo Ministerstvu práce a sociálních věcí (dále jen „MPSV“) doručeno Vaše podání, ve kterém v souladu se zákonem č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, žádáte o poskytnutí odpovědí na níže uvedené otázky:

1. *Jakým způsobem MPSV řeší problematiku vyplácení důchodů pro uprchlíky z Ukrajiny? Je zde totiž mnoho lidí v seniorském věku.*
2. *Minimálně po dobu 3 let bude náš stát muset důchody uprchlíkům vyplácet. S jakým finančním objemem MPSV počítá?*
3. *Má MPSV přesný přehled o počtu seniorů, kteří k nám přišli z důvodů bojů na Ukrajině?*

K Vašemu dotazu sdělujeme:

Dle § 3 odst. 3 ZSPÍ se *informací pro účely tohoto zákona rozumí jakýkoliv obsah nebo jeho část v jakémkoliv podobě, zaznamenaný na jakémkoliv nosiči, zejména obsah písemného záznamu na listině, záznamu uloženého v elektronické podobě nebo záznamu zvukového, obrazového nebo audiovizuálního.* Dle § 2 odst. 4 ZSPÍ se povinnost poskytovat informace netýká dotazů na názory, budoucí rozhodnutí a vytváření nových informací. S ohledem na výše uvedené ne všechny Vaše otázky jsou v souladu se ZSPÍ. Odpovědi na ně vyjadřují názor, případně vytvoření nové informace. V rámci zásady dobré správy (§ 8 odst. 2 správního řádu) Vám níže poskytujeme vyjádření věcně příslušného útvaru MPSV, kterým je odbor sociálního pojištění.

ad 1) České důchodové pojištění je pojistný systém, ze kterého lze čerpat jen tehdy, pokud jsou splněny podmínky pro nárok na konkrétní důchod. V případě seniorů jsou to podmínky pro nárok na starobní důchod, tj. dosažení důchodového věku a získání potřebné doby pojištění, která činí 35 roků včetně náhradních dob nebo 30 roků, za které bylo zapláceno pojistné.

S Ukrajinou uzavřela Česká republika v roce 2003 smlouvu o sociálním zabezpečení, pro splnění podmínky potřebné doby pojištění lze proto přihlídnout i k době důchodového pojištění získané na Ukrajině, ovšem pouze za předpokladu, že byla v ČR získána doba pojištění alespoň v rozsahu jednoho roku, kterou je ČR s ohledem na znění smlouvy kompetentní hodnotit. V takovém případě by náležel dílčí český důchod **pouze za dobu pojištění získanou v ČR**, což u většiny uprchlíků – seniorů zřejmě nebude splněno, navíc by šlo jen o velice nízké částky.

Standardně díky smlouvě mezi Českou republikou a Ukrajinou o sociálním zabezpečení může důchodce požádat po přestěhování z Ukrajiny do ČR o změnu způsobu výplaty ukrajinského důchodu a jeho zaslání na český bankovní účet. To ale je možné pouze za standardní situace, která teď ve vztahu k Ukrajině není a dotýká se

nejen současných uprchlíků z Ukrajiny, ale i těch kteří již v ČR žijí a doposud jim byly důchody z Ukrajiny do ČR poukazovány. Tato situace je v současné době bez spolupráce s ukrajinskými institucemi prakticky neřešitelná, doufáme, ale že se v nejbližší době zlepší.

Pomoc zmiňovaným osobám bude stejná jako v případě ostatních uprchlíků, tj. v rámci dávek vyplácených Úřadem práce ČR.

ad 2) Pokud uprchlík nesplňuje podmínky nároku na důchod podle českých právních předpisů a nezískal českou dobu pojištění aspoň v rozsahu 1 roku, nárok na český dílčí důchod nevznikne a nelze mu proto důchod vyplácet. Podrobněji viz odpověď ad 1).

Pokud již má uprchlík přiznán český důchod, který mu byl doposud zasílán na Ukrajinu, pak mu bude na jeho žádost vyplácen na novou adresu nebo na účet u banky v ČR, pokud si ho zřídil, nicméně v tomto případě se nejedná o nové výdaje.

ad 3) Takový přehled MPSV nemá.

S pozdravem